

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tat-28 ta' Ottubru, 2004

Citazzjoni Numru. 1815/1995/1

POSEIDON POOLS INTERNATIONAL LIMITED

VS

EUROCLUB HOLIDAYS CO. LTD.

Il-Qorti:

Rat l-Att ta' Citazzjoni mressaq fis-7 ta' Novembru, 1995, bil-proċedura sommarja speċjali, li bih il-kumpannija attriċi ippremettiet;

Illi s-soċjeta' konvenuta hija debitrċi tas-soċjeta' attriċi fl-ammont ta' disa' mija tnejn u sebgħin Lira maltin (Lm972) rappreżentanti ammont dovut in konnessjoni ma' bejgħ u installazzjoni ta' filtering equipment u pumps għal swimming pool. (invoice Dok. A.);

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi avolja interpellati biex iħallsu dan l-ammont il-konvenuti baqgħu inadempjenti u ma ħallsu xejn;

Illi dan id-debitu huwa ċert, likwidu u skadut u l-attur nomine qiegħed jippreżenta ma' din iċ-ċitazzjoni affidavit ġuramentat skond l-artiklu 167 (1) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta (Dok. B);

Għaldaqstant is-soċjeta' attriċi talbet lil din l-Onorabli Qorti għaliex m'għandiex għal dawn ir-raġunijiet premessi:

1. Tikkundanna lis-soċjeta konvenuta tħallas lill-attur nomine is-somma ta' disa mija tnejn u sebgħin Lira maltin (Lm972) rappreżentanti ammont dovut in konnessjoni ma' bejgħ u installazzjoni ta' pool equipment;
2. Tiddeċidi l-kawża skond it-talba bid-dispensa tat-trattazzjoni.

Bl-ispejjeż inklużi l-ittra bonarja datata 14 ta' Marzu 1995 u tal-ittra uffiċjali datata 27 ta' Marzu 1995 u tal-mandat ta' qbid u mandat ta' sekwestru ppreżentati kontestwalment ma' din iċ-ċitazzjoni u bl-interessi legali kontra l-konvenuti li huma ngunti għas-subizzjoni.

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-kumpannija attriċi, flimkien maż-żewġ dokumenti meħmużin magħha;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-10 ta' Novembru, 1995, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija tat il-fakulta' lill-kumpannija mħarrka li tikkontesta l-kawża u tressaq l-eċċezzjonijiet tagħha għat-talbiet attriċi;

Rat in-Nota mressqa fit-30 ta' Novembru, 1995, li biha l-kumpannija mħarrka eċċepiet;

1. Illi preliminarjament hija m'hijiex il-legittima kontradittriċi f'din il-kawża peress illi x-xogħol li għalih qed jintalab ħlas sar mis-soċjeta' Elmo Insurance Services Limited;

Kopja Informali ta' Sentenza

2. Illi mingħajr preġudizzju għall-premess imma dejjem, in linea preliminari, is-soċjeta' konvenuta m'hijiex il-legittima kontradittriċi ukoll peress illi ix-xogħol li għalih qed jintalab f'las sar fil-lukanda "Euroclub Hotel" li hija proprjeta' tas-soċjeta' "Lukanda Limited" kif jirriżulta mill-kuntratt tal-akkwist li kopja tiegħu qed tiġi hawn taħt esebita u markata dokument L001;

3. Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju, fil-meritu jingħad li mhux ix-xogħol kollu ġie eżegwit mis-soċjeta' attriċi skond l-arti u s-sengħa;

Salvi eċċezzjonijiet oħra premissi mill-Liġi.

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-kumpannija mħarrka, flimkien mad-dokument meħmuż magħha;

Rat id-Degriet tat-12 ta' Frar, 1996¹, li bih il-Qorti (diversament presjeduta) ħatret lil Charles Micallef bħala espert tekniku biex ifittex u jirrelata jekk ix-xogħol u l-materjal fornit kinux tajbin;

Rat id-Degriet tas-6 ta' Diċembru, 1996², li bih u fuq talba magħmula b'rikors tal-5 ta' Diċembru, 1996, il-Qorti bidlet il-perit tekniku maħtur ma' Olvin Mangion;

Rat id-Degriet tat-28 ta' Ottubru, 1998³, li bih u fuq talba tal-partijiet, ħatret lill-Avukat Mark Chetcuti bħala perit legali biex jgħin lill-perit tekniku;

Rat ir-Rapport imressaq mill-Perit Tekniku fit-28 ta' Diċembru, 1999⁴, u minnu maħluf waqt is-smiġħ tal-24 ta' Frar, 2004;

Rat ir-Rapport imressaq mill-Perit Legali fis-26 ta' Ottubru, 2001⁵, minnu maħluf waqt is-smiġħ tat-28 ta' Jannar, 2002;

¹ Paġ. 29 tal-proċess

² Paġ. 48 tal-proċess

³ Paġ. 56 tal-proċess

⁴ Paġ. 115 tal-proċess

⁵ Paġġ. 103 sa 109 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat id-Degriet tagħha tal-11 ta' Mejju, 2004, li bih ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal ħlas ta' tagħmir ordnat u stallat mill-kumpannija attriċi fi proprjeta' mmexxija mill-kumpannija mħarrka;

Illi għal din l-azzjoni, il-kumpannija mħarrka laqgħet billi qalet li l-kawża m'għandhiex twieġeb hi għat-talba attriċi minħabba li x-xogħol li sar twettaq minn kumpannija assikuratriċi; lanqas ma messha saret kawża kontra tagħha, għaliex ix-xogħol sar f'lukanda li hija proprjeta' ta' kumpannija oħra; u wkoll li x-xogħolli twettaq ma sarx skond is-sengħa u l-arti;

Illi, il-fatti li jirriżultaw mill-atti juru li l-kumpannija attriċi tmexxi negozju ta' bejgħ u stallazzjoni ta' tagħmir li jintuza fi *swimming pools*. F'xi żmien, kienet tqabbdet minn kumpannija assikuratriċi biex tara xi xogħol f'pixxina ta' lukanda bl-isem ta' "Euroclub Hotel". Il-bini fejn kien hemm il-lukanda kien proprjeta' ta' kumpannija bl-isem Lukanda Limited⁶. Lukanda Limited kienet il-kumpannija assikurata ma' Elmo Insurance Services Limited f'dik l-epoka. Fiż-żmien li l-kumpannija attriċi tqabbdet tagħmel is-*survey* u stallat it-tagħmir, il-lukanda kienet titmexxa mill-kumpannija mħarrka⁷;

Illi billi l-kumpannija attriċi sabet li xi tagħmir ma kienx tajjeb, għamlet rapport dwar dan lill-istess kumpannija assikuratriċi. Wara xi żmien, kienet intalbet tistalla tagħmir ġdid (*filters* u pompi) minflok dak li nstab li ma

⁶ Dok "L001", f'paġġ. 18 sa 23 tal-proċess

⁷ Xhieda ta' Michael Ċiappara 3.4.2001, f'paġ. 85-6 tal-proċess

kienx tajjeb fl-imsemmija pixxina. Michael Ċiappara iffirma fattura dwar ix-xogħol imqiegħed fil-pixxina mill-kumpanija attriċi⁸. L-imsemmija fattura ġgħib id-data tat-30 ta' Marzu, 1994. B'fax mibgħut fl-10 t'April, 1995⁹, Joseph Sammut, *accountant* ta' Euroclub Hotel, għarraf lill-kumpanija attriċi li, b'riferenza għall-fattura tat-30 ta' Marzu, 1994 (li ġgħib in-numru 7155), kienu għaddejjin minn proċess ta'likwidazzjoni mal-kumpanija assikuratriċi u wiegħed li jibgħat il-ħlas kif ikun intlaħaq ftehim mal-istess kumpanija assikuratriċi. Fis-7 ta' Novembru, 1995, infetħet il-kawża;

Illi l-konsiderazzjonijiet ta' dritt li jintrabtu ma'dan il-każ jirrigwardaw kemm s'ħarriġ tal-eċċezzjonijiet ta' għamla proċedurali, u kif ukoll dawk marbutin mal-kontestazzjoni tal-kumpanija mħarrka fil-mertu. Dwar ta' l-ewwel, il-kumpanija mħarrka tellgħet żewġ linji ta' difiża, li madankollu jingabru f'kunsiderazzjoni waħda, u jiġifieri jekk għandhiex twieġeb hi għat-talba attriċi. Dan l-argument tfissru billi tgħid li x-xogħol sar minn (lil ?) kumpanija Elmo Insurance Services Limited, u wkoll billi tgħid li l-lukanda li fiha tqiegħed it-tagħmir mill-kumpanija attriċi hija proprjeta' ta' kumpanija oħra;

Illi dwar l-eċċezzjoni li persuna mħarrka m'hijiex il-kontradittur legittimu ta' azzjoni ġudizzjarja mressqa kontriha, jingħad b'mod ġenerali li s-sejbien minn Qorti li tali persuna hija kontradittur legittimu m'għandhiex tissarraf f'konklużjoni definittiva li tali persuna hija l-ħatja jew li b'hekk s'qarret il-ħtija tat-talba magħmula kontriha f'dik il-kawża. Id-dikjarazzjoni ta' Qorti li parti f'kawża tkun kontradittur legittimu ma tiffisser bl-ebda mod li dik il-Qorti ma tistax, meta tqis l-eċċezzjonijiet ta' dik il-parti u wara li tkun semgħet it-trattazzjoni tal-każ fil-mertu, aktar 'il quddiem tasal għall-fehma li dik il-parti ma kellha xi twieġeb xejn għall-ħtijiet attribwiti lilha mill-parti attriċi¹⁰;

Illi l-qofol ta' l-azzjoni attriċi fil-każ preżenti jintrabat mal-eżistenza ta' ftehim, jew aħjar obligazzjoni. Ir-rwol tal-

⁸ Dok "AC1", f'pag. 26 tal-proċess

⁹ Dok "AC2", f'pag. 28 tal-proċess

¹⁰ Ara App. Civ. 5.10.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Franz Refalo et vs Jason Azzopardi et* (mhix pubblikata)

partijiet involuti joħroġ minn dik l-obbligazzjoni u huwa determinabbli minnha. Hija regola ewlenija fid-dritt dwar l-effett tal-obbligazzjonijiet, li wieħed jitqies li wiegħed jew ftiehem għalih innifsu¹¹, sakemm il-kuntrarju ma jkunx stabilit espressament mil-liġi, jew mill-partijiet infushom, jew jekk il-ftehim innifsu jgħid mod ieħor. Minbarra dan, fi ftehim magħmul minn persuna f'isimha, hija dik il-persuna li tintrabat jew tobbliga ruħha¹². Fil-każ tal-kitba li saret dwar il-bejgħ tal-attrezzi, ma jstax jingħad li din kienet xi obbligazzjoni li saret għall-benefiċċju ta' terza persuna¹³, u għalhekk jidher li japplika l-prinċipju li l-ftehim għandu effett bejn dawk li kkuntrattawh biss u ma jstax ikun ta' għid jew ta' ħsara għal ħaddieħor¹⁴;

Illi f'dan ir-rigward, il-Qorti sejra toqgħod fuq il-fehmiet tal-perit legali dwar kif il-prinċipji hawn fuq imsemmija japplikaw għall-każ prezenti. Il-Qorti taqbel għal kollox mat-tifsira mogħtija mill-perit legali tal-imġiba ta' l-uffiċjali tal-kumpannija mħarrka fil-ġrajja kollha. Il-fatt li, sakemm tressqet il-kawża, ma kien sar l-ebda rikjam mill-kumpannija mħarrka għat-talbiet tal-kumpannija attriċi fis-sens li ma kellhiex tkun hi li twieġeb għall-imsemmija talbiet joħloq ċirkostanza li ddgħajjef ħafna s-siwi tal-eċċezzjoni li l-kumpannija mħarrka ma hix il-kontradittur legittimu tal-azzjoni attriċi;

Illi, minbarra dan, l-istess kumpannija mħarrka tat 'il wieħed x'jifhem li, sakemm kien mingħaliha li l-ispejjeż fatturati mill-kumpannija attriċi kienu sejrin jitħallsu mill-kumpannija assikuratriċi, hija kienet sejra tgħaddi l-ammont risarċit mill-istess assikuratriċi lill-kumpannija attriċi. Għalhekk, l-eċċezzjoni mqanqla f'din il-kawża tistona ma' kif seħħew il-fatti. Dan jingħad ukoll b'żieda mal-fatt li l-kumpannija mħarrka – kif kienet fl-obbligu li tagħmel – ma seħħilhiex turi li l-inkariku lill-kumpannija attriċi biex tibdel u tqiegħed tagħmir għdid għol-pixxina tal-lukanda kien sar mill-kumpannija assikuratriċi. Din tal-aħħar¹⁵ taċċetta li kienet ħatret lill-kumpannija attriċi biss

¹¹ Art. 998 tal-Kap 16

¹² Art. 999(1) tal-Kap 16

¹³ Art 1000 tal-Kap 16

¹⁴ Art 1001 tal-Kap 16

¹⁵ Xhieda ta' Paul Barberi 27.6.2000, f'paġġ. 94-5 tal-proċess

biex tagħmel is-*survey* fuq id-difetti li l-assikurat tagħha kien ilmenta minnhom u ħallset lill-istess kumpannija attriċi d-dritt marbut mal-imsemmi *survey*, iżda tiċhad li qatt kellha x'taqsam mal-kumpannija attriċi f'aktar minn hekk;

Illi għalhekk, il-Qorti ma ssibx li l-ewwel żewġ eċċezzjonijiet tal-kumpannija m'harrka huma mistħoqqa;

Illi, fil-mertu, il-kumpannija m'harrka tikkontesta t-talba tal-kumpannija attriċi billi tgħid li t-tagħmir imqiegħed minn din fl-imsemmija pixxina u x-xogħol tal-istallazzjoni kienu ħżiena. Din ix-xilja ma ssib l-ebda kenn fil-konklużjoni li wasal għaliha l-perit tekniku li eżamina l-pixxina u t-tagħmir imqiegħed fiha mill-kumpannija attriċi. Għalkemm ir-rapport tekniku huwa nieqes minn dettalji, huwa daqstant ieħor skjett u kategoriku fil-konklużjoni tiegħu;

Illi f'dan ir-rigward huwa xieraq li jingħad li s-sejbien imsemmija b'daqstant ċertezza fir-Rapport peritali jikkostitwixxi determinazzjoni ta' fatt li din il-Qorti sejra toqgħod fuqu għaliex, għalkemm *dictum expertorum numquam transit in rem judicatam*, il-konklużjonijiet ta' perit tekniku jikkostitwixxu prova u mhux sempliċi opinjoni jew suspett. Tali fehmiel għandhom is-saħħa ta' prova b'hal kull prova oħra ammissibbli fil-liġi, u jibqgħu jgawdu din il-kwalita' sakemm ma jgūx kontestati, jew permezz ta' provi oħrajn kuntrarji għalihom jew inkella b'sottomissjonijiet serji u tajbin biżżejjed li juruhom b'hal fehmiel inattendibbli u li ma jitwemmnux¹⁶. Għalkemm il-Qorti m'hijiex marbuta li toqgħod għal fehmiel ta' perit minnha maħtur kontra l-konvinzjoni tagħha nnifisha¹⁷, madankollu l-*giudizio dell'arte* ma jstax u m'għandux jitwarrab faċilment, sakemm ma jkunx jidher b'mod ċar li l-fehmiel u konklużjonijiet tal-perit huma irragonevoli¹⁸;

Illi l-imsemmija perizja teknika m'hi milquta mill-ebda waħda min-nuqqasijiet hawn imsemmija. Minbarra dan, il-kumpannija m'harrka ma dehrilhiex li kellha tirrikorri għall-

¹⁶ App. Ċiv. 9.2.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Benjamin Camilleri vs Carmel Debattista et*

¹⁷ Art. 681 tal-Kap 12

¹⁸ App. Ċiv. 23.6.1967 fil-kawża fl-ismijiet *Bugeja et vs Muscat et* (Kollez. Vol: LLi.389)

Kopja Informali ta' Sentenza

ħatra ta' esperti perizjuri jew għall-eskussjoni tal-perit jew tressaq nota ta' kritika. Dawn kienu kollha meżzi legittimi li l-kumpannija mħarrka ma dehrilhiex li kellha ddrur għalihom biex twaqqqa' l-konklużjoni li l-perit tekniku wasal għaliha;

Illi, fl-aħħarnett, ma saret l-ebda kontestazzjoni għall-ammont fatturat. Għalhekk, il-Qorti sejra toqgħod fuq il-fehma li, iadarba Michael Ċiappara ffirmat l-fattura, dak li l-kumpannija attriċi tgħid li forniet qiegħed jitqies bħala fattwalment korrett;

Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Filwaqt li **tiċħad l-eċċezzjonijiet** kollha tal-kumpannija mħarrka billi m'humieq mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt;

Tilqa' l-ewwel talba attriċi u tikkundanna lill-istess kumpannija mħarrka tħallas lill-kumpannija attriċi s-somma ta' disa' mija u tnejn u sebgħin Lira Maltija (Lm 972) rappreżentanti ammont dovut in konnessjoni ma' bejgħ u stallazzjoni ta' tagħmir ta' *swimming pools*;

Tastjeni milli tqis aktar it-tieni talba fid-dawl tad-Degriet tal-10 ta' Novembru, 1995; u

Tikkundanna lill-kumpannija mħarrka li tħallas l-ispejjeż kollha tal-kawża, flimkien mal-imgħax legali fuq l-ammont mitlub b'effett mit-30 ta' Marzu, 1994, sal-jum tal-ħlas effettiv.

Moqrija

< **Sentenza Finali** >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----